

MENDERES MASİFİNDE ÇEKİRDEK-ÖRTÜ İLİŞKİLERİNİN YEM GÖZLEMLER İŞİĞİNDE TARTIŞILMASI

A Discussion on the "Core-Cover" Relationship on the Basis of Recent Observations (Menderes Massive)

NB:ŞAT KONAK

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Ankara

ÖZ : Yapılan yeni saha gözlemlerine göre; Menderes Masif i'nin çekirdeğini oluşturan gözlü gnaysların önemli bir bölümünün granit kökenli olduğu belirlenmiştir. Çökel kökenli gözlü gnays, migmatit, gnays ve şistler içine yer yer sokulmuş granitik gözlü gnayslar, Servialan Dere'de (Çine Çayı'nın kolu) olduğu gibi değişik boyutta çeşitli şist ve gnays anklavları içerir. Granit kökenli gözlü gnayslar homojen parajenezleri, feldispat ve/veya kuvarstan oluşan göz yapıları, masif görünüşleri ,ayırışma ve aşınma biçimleri ,le çökel kökenli gözlü gnays ve migmatitlerden ayrılırlar. Özellikle kenar zonları koyu mineralce son derece fakir olup yalnızca topak turmalin oluşumları bulundurulur.

Koyu mineralce zengin olan ve yer yer granat içeren çökel kökenli gözlü gnaysların göz yapıları değişik biçim ve boyutta olup büyükçe gözler kuvars, feldispat, mika ve turmalinden meydana gelmiştir.

Çekirdek metamorfiteğini Gökçay (Çine Çayı'nın kolu) vadisinde ilginç bir metakonglomera seviyesi ile başlayan örtü metamorfiteğini üstler. Paleozoyik başındaki bir aşınma yüzeyini belirleyen ve malzemesini büyük bir olasılıkla çekirdek metamorfiteğinden alan metakonglomera, boyları 25-30 cm 'ye ulaşan granit, aplit, gnays, çeşitli şist ve kuvars çakılları içerir. Yanal yönde kuvarsitlere geçen metakonglomera üste doğru kuvarsit, kuvarşist, granatlı şist ve mermer bandlı kalkıştılara geçiş gösterir, Metakonglomeralarda granit, gnays ve şist çakıllarının varlığı, ayrıca granit kökenli gözlü gnayslarda gnays ve şist anklavlarının gözlenmesi örtü kayalarının çökeliminden önceki olayların açıklanmasına ışık tutmaktadır

Örtü metamorfiteğini Karmcalıdağ ve Keçidağ'da konglomera olmaksızın kalın bir kuvarsit seviyesi ile başlayıp üste doğru çeşitli şist ve karbonatlarla devam eder. Örtü metamorfiteğini olarak tanımlanan bu lito-loji topluluğu masifin kuzeyinde (Simav dolayı) görülmez. Bunların yerine metabazit ve metaultramafitleri kapsayan düşük dereceli metamorf itler (Simav Metamorfiteğini) bindirmeli bir dokanakla masifin çekirdeğini üzerler.

ABST.BACT : Recent field observations yields conclusive evidence for the protoliths of augen gneiss. Augen gneiss of granitic origin is intrusive (Servialan Greek; a branch of Çine River) and contains xenoliths of various schists and gneisses. The augen gneiss of granitic origin is characterised by a massive fabric and a homogenous mineralogy with augens consisting essentially of quartz and feldspar with a tourmaline banded leucocratic phase in the contact aureoles.

The augen gneiss of sedimentary origin, rich in mafic minerals and garnets, has augens of different shape and size. Large augens consist of quartz, feldspar, mica and tourmaline.

The "cover" resting on the "core" is based by a metaconglomerate consisting of pebbles and cobbles of granite, aplite, gneiss, various schists and quartz. The metaconglomerate laterally grades into quartzites and is vertically gradational to quartzite, quartz schist, garnet-schist and calc-schists with bands of marble. Presence of pebbles and cobbles of granite, gneiss and schist together with xenoliths of gneisses and schists in augen gneiss elucidates the geologic history of the basement and its relation to the metasedimentary cover.

The "cover" rocks display a sequence consisting of quartzites at the base grading into metacarbonates in the upper parts, (Karmcalıdağ, Keçidağ). This lithologic association is replaced by metabasic and metaultramafic rocks overthrust onto the "core" in the northern parts of the massive (Simav).